نگاه بیرون

ضعف اروپا در آینه برجام

رضا شریفی

● «موقعیت آمریکا در برابر ایران (در موضوع برجام) نشان از کنترل دلارِ آمریکا بر سیاست‌های اساسی و امنیتی اتحادیه اروپا دارد». اینها گفته‌های اخیر تام توجندهات، عضو پارلمان بریتانیا (مجلس عوام) و رئیس کمیته سیاست خارجی این پارلمان است.آخرین اعلان ایران درباره روند کاهش تعهدات برجامی، با گذشتن از سقف غنی‌سازی اورانیوم (زیر چهار درصد مورد قبول در برجام)، صرفا نشان‌دهنده تشدید بحران و تسریع پایان معامله اتمی ایران و قدرت‌های جهانی نبوده؛ بلکه به عقیده بسیاری از کارشناسان بین‌المللی از زاویه‌ای شاید به‌مراتب مهم‌تر، این اتفاق بیان‌کننده محدودیت تصمیم‌سازی و عملکرد کل مجموعه اتحادیه اروپا در مواجهه با ایالات متحده است؛ واقعیتی انکارناشدنی در سازوکار جهان امروز!وب‌سایت تحلیلی فارن پالیسی با اشاره به وضعیت فعلی گزارش می‌دهد که پایان مرحله به مرحله قرارداد برجام برای اتحادیه اروپا مبیّن حقایقی ناخوشایندتر از اصل ماجرا بوده و آن واقعیت، توانایی‌های بسیار محدود اتحادیه برای اِعمال هرگونه سیاست خارجی مستقل از آمریکاست. قوانین اروپایی که از دهه ۹۰ میلادی برای محافظت از شرکت‌ها و صنایع متعلق به اتحادیه از تحریم‌های برون‌مرزی ایالات متحده طراحی شده بود، با توجه به روند اتفاقات اخیر، ناکارآمدی خود را بیش‌ازپیش نمایان کردند، ناتوانی از راه‌اندازی کاربردی حتی یک کانال مالی محدود و کنترل‌شده (به نام اینستکس) برای ایمنی شرکت‌ها و طرف‌های اروپایی در تجارت با ایران در مقابل تحریم‌های برون‌مرزی آمریکا!«فروپاشی آرام‌آرام توافق برجام، یکی از برهه‌های تعیین‌کننده در نمایش ضعف و ناکارآمدی اتحادیه اروپا در سیاست خارجی محسوب می‌شود». اینها بخشی از گفته‌های الی گرانمایه، کارشناس مربوط به امور ایرانِ شورای اروپایی روابط خارجی است. او در ادامه می‌افزاید که اگر توافق هسته‌ای با ایران فرو ریزد و اروپا با وجود تلاش‌های گسترده قادر به حفظ آن نباشد، این فقط پیامی برای ایران نیست؛ بلکه پیامی برای همه کشورهای جهان است، درباره میزان توانایی اتحادیه اروپا برای ایفای نقش یک بازیگر جهانی! از سوی دیگر تام مک‌تگ، یادداشت‌نویس وب‌سایت تحلیلی آتلانتیک این‌گونه به شرح وضعیت موجود می‌پردازد...

ادامه در صفحه ۱۵

مذاکره‌کنندگان اروپایی توافق سعدآباد

ترامپ همه چیز را دور انداخت

روح‌الله نخعی: از نگاه برخی، انگار تاریخ به عقب بازگشته است؛ مانند طنزی تلخ، بعد از گذشت نزدیک به دو دهه، رابطه بین ایران و کشورهای غربی وضعیتی مشابه همان چیزی را پیدا کرده که اوایل قرن بیست‌ویکم میلادی داشت. بعضی در ایران و خارج از ایران از گزینه آغاز دوباره مذاکرات می‌گویند و بعضی دیگر به سرنوشت گفت‌وگوهای مفصل و پیچیده‌ای اشاره می‌کنند که از آغاز «مسئله هسته‌ای ایران» در دولت اصلاحات شروع شد و حتی دو رئیس‌جمهور بعدی را نیز درگیر خود کرد.

در این میان، گروهی که موضع‌گیری‌هایشان در خارج از ایران و بعضا خطاب به رهبران و سیاست‌پردازان فعلی کشورهای طرف مقابل، جلب توجه می‌کند، مقامات و دیپلمات‌هایی هستند که نه‌تنها پیش از این درگیر این گفت‌وگوها بوده‌اند، بلکه خشت‌خشت بنایی را در چندین سال گذاشتند که حالا فروریختن آن را می‌بینند. از نگاه بسیاری از کسانی که در این گفت‌وگوها دخیل بوده‌اند، ترامپ به‌عنوان مسئول بربادرفتن تلاش چنددهه‌ای دیپلمات‌های چندین کشور و برگشتن همه چیز به شرایط بحران دیده می‌شود. به‌تازگی، دو چهره از تروئیکای اروپایی که روزهای آغازین این گفت‌وگوها را در سال‌های دولت دوم اصلاحات تجربه کرده‌اند؛ یعنی نمایندگان شرکت‌کننده در گفت‌وگوهای سعدآباد، دراین‌باره موضع گرفته‌اند. یوشکا فیشر، وزیر خارجه آلمان در دوران گرهارد شرودر، با «یادداشت میهمان» در نشریه «هندلزبلات» آلمان، نگاه تندی به رویکرد ترامپ در قبال ایران داشته است. از طرف دیگر، جک استراو نیز در کتاب جدیدی به نام «کار انگلیسی‌ها»، با کنایه به جمله معروف فارسی «کار، کار انگلیسی‌هاست»، به روابط و مسائل ایران و بریتانیا پرداخته است. او به بهانه این کتاب، در گفت‌وگویی با جان اسنو، خبرنگار شبکه چهار بریتانیا، تلاش‌های زمان خود در ایران را بررسی کرده و به مرور سیاست‌های غرب در قبال ایران پرداخته است.

یوشکا فیشر: ترامپ خود نیز نمی‌داند از ایران چه می‌خواهد

فیشر در یادداشتی که به‌تازگی منتشر کرده است، درباره هدف ترامپ در قبال ایران، می‌پرسد: آیا توافق «بهتر» است یا کناررفتن داوطلبانه حکومت ایران زیر فشار یا جنگ و اشغال نظامی؛ «احتمالا رئیس‌جمهور و مشاورانش خود نیز درست نمی‌دانند و فقط آرزوهایی خیالی در کار است که دردسترس نیستند؛ زیرا هیچ‌کدام از این گزینه‌ها در کار نخواهد بود».

فیشر توضیح می‌دهد: ترامپ، خواهان جنگ نیست و نظر بدنه اصلی رأی‌دهندگانش نیز همین است؛ اما سیاست‌های او به‌گونه‌ای دیگر تنظیم شده‌اند؛ «ترامپ برخلاف مشاور امنیتی خود، جان بولتون، دنبال تغییر مسلحانه حکومت در تهران نیست.

رئیس‌جمهور، دست‌کم این را به زبان می‌آورد. مشکل اینجاست که رفتار او دقیقا به‌گونه‌ای است که گویی در واشنگتن، هنوز هم نومحافظه‌کاران زمان ریاست‌جمهوری جورج بوش قدرت را در دست دارند؛ مسئولان فضاحت در عراق». از دید فیشر، «آزادی عمل آمریکا در خاور نزدیک، از سال ۲۰۰۳ به این سو کاهش بسیاری یافته است. موقعیت منطقه‌ای ایران امروز به دلیل جنگ در عراق خیلی قوی‌تر از آن زمان است. این کشور در روز مبادا از نظر مادی و دیپلماتیک از سوی روسیه و چین نیز حمایت می‌شود؛ بنابراین به‌هیچ‌وجه منزوی نیست». نقد فیشر به گذشته

محمدجواد ظریف:

● بولتون و نتانیاهو توافق میان ایران و تروئیکای اروپایی در ۲۰۰۵ را با اصرار بر غنی‌سازی صفر ایران نابود کردند؛ نتیجه؟ ایران تا سال ۲۰۱۲ غنی‌سازی خود را صد درصد کرد. امروز هم دونالد ترامپ را با همین توهم به سمت کشتن برجام می‌کشانند. «گروه B» عبرت نگرفته؛ اما جهان باید عبرت گرفته باشد.

این روابط نیز تند است: «سیاست آمریکا و غرب در مقابل ایران از زمان سقوط شاه بر مبنای توهم استوار بوده است». از نگاه او، راهبرد انزوای ایران، راهبردی بیهوده بوده که کارایی نیز نداشته است و سؤال پیش‌رو این است که بناست ایران چه نقشی را در منطقه و دنیا ایفا کند؛ «بدون یک پاسخ قانع‌کننده به این پرسش، تمام منطقه بی‌ثبات خواهد ماند و خطر جنگی که از منطقه نیز فراتر رود، در سال‌های آینده افزایش خواهد یافت». فیشر بعد از تبیین موضع خود که راه‌حل را تلاش‌های دیپلماتیک می‌داند، یادداشت خود را این‌طور پایان می‌دهد: ممکن است ترامپ به‌زودی فقط دو گزینه در مقابل خود ببیند؛ «آبروریزی کامل و برخورد نظامی».

جک استراو: ترامپ قدم‌به‌قدم همراه با تندروهای ایرانی کار می‌کند

وزیر خارجه دولت‌های تونی بلر و گوردون براون از سال ۱۹۹۷ تا ۲۰۱۰، اولین وزیر بریتانیایی شد که بعد از انقلاب اسلامی به ایران آمد. او همواره خود را در تلاش برای اصلاح روابط دو کشور توصیف می‌کند و حالا در مصاحبه‌ای، به تبیین بخشی از مواضع خود درباره رابطه غرب و ایران پرداخته است.

استراو می‌گوید: «فکر می‌کنم [مسئله غرب با ایران] اصولا به علت نوعی فقدان درک است، درباره علل طرز فکر ایرانی‌ها. قضاوت من این است که علت این طرز فکر، علت همان چیزی است که کار آنها را به انقلاب رساند؛ چون ما در غرب، بریتانیا و بعدتر، ایالات متحده نیز اقداماتی در قبال ایران و در ایران کردیم، بدتر از چیزی است که اگر آنها مستعمره ما بودند، می‌شد. بعضی‌ها کودتایی را که در سال ۱۹۵۳ شد یادشان است، برای برکناری مصدق، یک نخست‌وزیر منتخب دموکراتیک، توسط ایالات متحده و بریتانیا؛ اما تاریخ دخالت ما در ایران و اعمال نظرمان از طریق افرادی در داخل کشور، بسیار عقب‌تر از آن می‌رود. در قرن نوزدهم این حتی خشن‌تر هم بود». او سپس به زمان حال برمی‌گردد: «پس این پس‌زمینه ماجراست. این [البته] بعضی از افراطی‌گری‌های ایران را توجیه نمی‌کند. و این پس‌زمینه تاریخی، این رفتار آنها را هم توجیه نمی‌کند؛ اما لااقل آن را توضیح می‌دهد. اگر می‌خواهید با این کشور مذاکره کنید، لازم است بفهمید که این کشور از چه موضعی می‌آید». او در پاسخ به پرسش جان اسنو که از ماندگاری «بیماری اشتباه‌گرفتن مسائل ایران» در بریتانیا می‌پرسد، این‌طور می‌گوید: «امیدوارم چنین نباشد.

باید اینجا کمی ادعای نقش‌آفرینی داشته باشم، بابت تلاش برای شروع درست‌کردن اشتباهات با مذاکراتی که من و همتایان آلمانی و فرانسوی‌ام در سال ۲۰۰۳ با ایرانی‌ها برای توافق هسته‌ای شروع کردیم، بدون حمایت آمریکا در شروع کار. ما بسیار بسیار به رسیدن به آن نزدیک شدیم، اما نرسیدیم».وزیر خارجه سابق بریتانیا سپس به برجام می‌پردازد: «بعدتر، اوباما و کری و قدرت‌های اروپایی این توافق را به دست آوردند و چشم‌اندازی بود که ایران به سمت رشد بچرخد. مسئله حیاتی دیگر، تقویت رئیس‌جمهور منتخب روحانی و کسانی مثل ظریف، وزیر خارجه بود؛ اما حالا ترامپ همه اینها را دور انداخت». استراو رفتار ترامپ را در کنار اتفاقات داخلی ایران بررسی می‌کند: «نکته کنایه‌آمیز ماجرا این است که او حالا قدم‌به‌قدم همراه با تندروهای ایرانی کار می‌کند که همواره با توافق هسته‌ای مخالف بودند».

دومینیک دوویلپن: مکرون صدایش را علیه ترامپ بلند کند

وزیر خارجه فرانسه در زمان بیانیه سعدآباد نیز دو هفته پیش در گفت‌وگو با یک شبکه فرانسوی توصیه‌های قاطعی برای امانوئل مکرون، رئیس‌جمهور امروز کشورش داشت: «وقتش رسیده که صدایمان را علیه رهبر ایالات متحده بلند کنیم و تعادل قدرت را برگردانیم.» او که در پاسخ به پرسش‌هایی درباره تنش‌ها بین ایران و آمریکا صحبت می‌کرد، گفت: «متحد اصلی ما اصلا شبیه یک متحد رفتار نمی‌کند. اگر می‌خواهیم جلوی ترامپ را بگیریم که به جنگ متوسل نشود... باید به‌لحاظ سیاسی واضح و مسئولانه رفتار کنیم. فرانسه باید واضح، بلند و صادقانه صحبت کند».دو ویلپن، رفتار فعلی اروپایی‌ها دراین‌باره را به نقد کشید و آن را «منفعلانه و ساکت» خواند. او درباره رفتار «ستیزه‌جویانه» ایالات متحده و «ترامپیزاسیون» نظم جهانی هشدار داد: «نمی‌شود قدرت اول دنیا بود و هم‌زمان مثل آشوبگر اصلی دنیا رفتار کرد».

ترامپ، ترامپ، ترامپ

نکته قابل‌توجه در مواضع هر سه دیپلمات سابق که تجربه مذاکره با ایران و اتفاقا دستیابی به توافق سعدآباد را دارند، این است که مانند بسیاری دیگر از ناظران اروپایی، رفتار ترامپ را عامل تنش‌ها می‌دانند، نه فقط بین ایران و آمریکا که فراتر از آن، در روابط ایالات متحده با دیگران، حتی با متحدانش. نگاهی به وضعیت فعلی پروژه‌های سیاست خارجی دولت ترامپ، تحلیل‌هایی را که دولت ترامپ را فاقد راهبرد مشخص می‌خوانند، توضیح می‌دهد. سؤالی که در این میان هنوز پابرجاست این است: آیا این هشدارها، گوش شنوایی خواهند یافت؟

الو شرق ۸۸۶۴۰۲۶۰

sharghline@sharghdaily.ir
پیامک: ۳۰۰۰۴۶۹۹

● **مبارزه با گرانی از وعده تا عمل!** گرانی و مشکلات اقتصادی باعث شده خانواده‌های کم‌درآمد و حقوق‌بگیر، به‌ویژه کارگران به سختی زندگی کنند. این مسئله برای مستأجران دشوار و غیرقابل تحمل است. برخی صاحبخانه‌ها اجاره‌ها را تا سه‌برابر افزایش داده‌اند. مسئولان هم درباره مبارزه با گرانی فقط شعار می‌دهند!
فرخنده میرزاخانی

● **پارک شکوفه امکانات ندارد:** پارک شکوفه تهران واقع در خیابان پیروزی، خیابان شکوفه برای کودکان وسایل بازی و سرگرمی ندارد. از شهردار منطقه ۱۴ تقاضا داریم گوشه چشمی هم به این پارک داشته باشد
ایمانه عبدالخانی

بازتاب

● **پاسخ روابط‌عمومی شهرداری منطقه ۱۵:** احتراما در پاسخ به مطلب مندرج در آن روزنامه مورخ ۱۲ تیر ۹۸ مبنی بر «بازار دوم» به استحضار می‌رساند؛ شهرداری ناحیه ۵، به منظور رفع معضل سد معبر جلسات متعددی با رئیس و عوامل کلانتری ۱۵۶ افسریه داشته است تا با همکاری هم این موضوع اجتماعی را رفع کند. در این راستا نیز تاکنون اقدامات زیر انجام شده است: اخذ حکم قضائی توقیف خودروهای مستقر در معابر که ایجاد سد معبر می‌کنند، اجرای طرحی با عنوان «انضباط اجتماعی» و «امنیت محله» در محله افسریه با حضور یگان حفاظتی (کلانتری و راهبر منطقه) که ساعت حضور بساط‌گستران از ساعت اولیه روز به ساعت ۱۹ عصر کاهش یافته است و هدایت بساط‌گستران به روزبازارهای هفتگی، خانه‌های کوثر، مراکز کارآفرینی و معرفی مشاغل خانگی برای زنان سرپرست خانوار. درخصوص رفع مشکل دست‌فروشان نیز سعی بر فرهنگ‌سازی و ایجاد بستر تعامل با شهروندان است. دراین‌خصوص ابتدا با رویکرد فرهنگ‌سازی درخواست رفع سد معبر و سپس تذکر داده می‌شود و در صورت مشاهده اصرار بر سد معبر، با تشکیل پرونده انضباطی، اقدامات قانونی اعمال می‌شود. با توجه به اینکه عدم خرید شهروندان از بساط‌گستران، به شهرداری در مسیر اجرای قانون کمک کرده و دست فرصت‌طلبان را کوتاه می‌کند، امیدواریم با همراهی و همدلی شهروندان این موضوع در محله رفع شود.